

به نام خدا

کارنامه علمی شیماء جعفری دهقی
دانشیار زبان‌های باستانی، دانشگاه ولایت ایرانشهر
sh.jaafari@velayat.ac.ir
shimajd@yahoo.com

تحصیلات

- دکتری تخصصی، ۱۳۹۱، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- کارشناسی ارشد، ۱۳۸۸، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

تالیفات

فصل از کتاب

- Shima Jaafari Dehaghi, 2023, "Avesta and Avestan Literature", *Routledge Handbook of Ancient, Classical and Late Classical Persian Literature*, Taylor and Francis, London.

تالیف کامل کتاب درسی:

- کتاب راهنمای خواندن کتیبه‌های دوره اشکانی: گزیده کتیبه‌های سنگی/اشکانی، تهران: سمت (در دست انتشار).

ترجمه کتاب

- ترجمه کتاب «منابع مکتوب دین زردشتی»، اثر مری بویس، مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، ۱۳۹۲.

تدوین مجموعه مقالات

- مجموعه مقالات سومین همایش بین‌المللی زبان‌ها و گویش‌های ایرانی، ۱۳۹۷، تهران، مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی.

مقالات علمی پژوهشی

- «یک نامه سغدی، نامه باستانی شماره یک»، *زبان‌شناخت*، شماره ۲، سال ۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۲، صص ۳۷-۴۹.
- «نامه بلخی برزمهر»، *پژوهش‌های زبانی دانشگاه تهران*، دوره ۳، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۳۹۱، صص ۱-۱۷.
- «سبک‌شناسی کتیبه‌های فارسی باستان»، *فصلنامه تخصصی سبک‌شناسی نظم و نثر فارسی*، سال چهارم، شماره اول، بهار ۱۳۹۰، صص ۱۷۳-۱۸۲.

- «کارکرد دینی و سیاسی ایزدبانو اناهیتا در عصر ساسانی براساس نوشته‌های فارسی میانه»، مجله/ادیان و عرفان، دوره ۵۳، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۳۹۹، صص. ۲۲-۹.
- «نامه شماره یک اسناد سغدی کوه مَغ (نامه عبدالرحمن صُبح به دیواشتیج)»، زبان شناخت، دوره ۱۱، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۳۹۹، صص. ۱۵-۱.
- «بررسی تاریخی بُن ماضی افعال در زبان بلوچی امروز (گویش‌های بلوچی غربی)»، نشریه علمی زبان فارسی و گویش‌های ایرانی، دوره ۵، شماره ۱، شماره پیاپی ۹، بهار و تابستان ۱۳۹۹، صص. ۲۶۱-۲۷۳.
- «بررسی کتاب "شهرستان‌های ایرانشهر نوشته‌ای به زبان فارسی میانه درباره تاریخ، حماسه و جغرافیای باستانی ایران"»، مجله پژوهش نامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی، مهرماه ۱۳۹۹، صص. ۲۳-۳۹.
- «تحول تاریخی برخی واجها در تالشی مرکزی»، زبان‌شناسی گویش‌های ایرانی، دوره ۵، شماره ۱، ۱۳۹۹، صص. ۱۸۱-۱۹۳.
- «اطلس برخط زبان‌های ایران: طراحی، روش‌شناسی و نتایج اولیه»، مرتضی طاهری اردلی، اریک آنونبی و دیگر همکاران، جستارهای زبانی، دوره ۱۲، شماره ۲، ۱۴۰۰، صص. ۲۳۱-۲۹۱.
- «تاثیر نماز بر نام‌گذاری اوقات شبانه‌روز در زبان‌های ایرانی»، شیما جعفری دهقی و جهان‌دوست سبزلعلی‌پور، دوفصلنامه زبان‌شناسی و گویش‌های خراسان، دوره ۱۳، شماره ۲، ۱۴۰۰، صص. ۱۱۱-۱۳۵.
- «مقایسه تحول تاریخی-تطبیقی برخی واجها و ساخت هجا در بلوچی سراوانی و فارسی»، شیما جعفری دهقی، عباسعلی آهنگر، عبدالماجد سپاهیان، پژوهش‌های زبان‌شناسی تطبیقی، دوره ۱۱، شماره ۲۲، دی ۱۴۰۰، صص. ۲۹۱-۳۰۶.
- «بررسی فرایندهای واجی حذف، ابدال، قلب و اضافه در گونه طبری»، شیما جعفری دهقی و فاطمه غریب‌زاده، ادبیات و زبان‌های محلی ایران زمین، دوره ۱۱، شماره ۲، شماره پیاپی ۳۲، تیر ۱۴۰۰، صص. ۶۵-۸۴.
- «توصیف دستگاه فعل در گویش بهدینی کرمان»، شیما جعفری دهقی، آرمیتا فرهمند، محمدهادی فلاحتی، پژوهشنامه فرهنگ و زبان‌های باستانی، دوره ۲، شماره ۱، شهریور ۱۴۰۰، صص. ۱۲۱-۱۵۱.
- «ساخت فعل مرکب و عبارت فعلی در چند نوشته فارسی میانه»، شیما جعفری دهقی و سمیرا نرماشیری، زبان‌شناسی و گویش‌های ایرانی، ۱۴۰۲، صص. ۶۳-۷۷.
- «بررسی تطبیقی روایت‌های شاه پنهان (بررسی موردی سه روایت ایرانی)، مصطفی دشتی آهنگر و شیما جعفری دهقی، پژوهش‌های ادبی، جلد ۲۰، شماره ۷۹، ۱۴۰۲، صص. ۶۵-۸۱.
- «تام‌شناسی اشخاص در کتیبه‌های فارسی میانه و اشکانی»، فصلنامه علمی پژوهشی زبان‌شناسی اجتماعی، ۱۴۰۳، صص. ۶۹-۷۹.

همایش‌ها

- «ترکیبات باهم‌آیند در کارنامه اردشیر بابکان»، نخستین همایش ملی تحقیقات ادبی، ۱۳۹۷، تهران.
- «پزشکان جندی شاپور»، دومین کنگره بین‌المللی جندی شاپور، دانشگاه صنعتی جندی شاپور، دزفول، ۱۳۹۷.
- «آندرزهای ایرانی در نوشته‌های فارسی زردشتی»، دومین همایش بین‌المللی زبان و ادبیات فارسی، کرمان، دانشگاه شهید باهنر، ۱۳۹۷.
- «زبان فارسی میانه و سنت ادبی شفاهی»، سومین همایش ملی زبان، ادبیات و بازشناسی مشاهیر و مفاخر، مشهد، دانشگاه فردوسی، ۱۳۹۷.

- «بازآفرینی داستان‌های اوستایی و فارسی میانه برای کودکان و نوجوانان»، هفتمین همایش ملی متن‌پژوهی ادبی با عنوان نگاهی تازه به ادبیات کودک و نوجوان، تهران، ۱۳۹۸.
- «دست‌نویس‌های فارسی زردشتی و نقش آنها در پژوهش‌های زبان و ادب فارسی (نسخه قصه سنجان کتابخانه بریتانیا)، چهاردهمین گردهم‌آیی بین‌المللی انجمن ترویج زبان و ادبیات فارسی، ارومیه، ۱۳۹۸.
- «ریشه‌شناسی چند واژه از گویش بهدینی»، سومین سمینار بین‌المللی زبان‌های ایرانی (زبان‌های ایرانی نو)، کرمان، دانشگاه شهید باهنر، ۱۳۹۸.
- «گزیده‌ای درباره پزشکی ایران باستان بنابر نوشته‌های ایرانی (اوستا، بندهش، گزیده‌های زادسپرم و دینکرد)، دومین همایش بین‌المللی تاریخ پزشکی در ایران و اسلام، تهران، ۱۳۹۸.
- «نگاهی به حماسه دینی زردشت‌نامه»، هشتمین همایش ملی متن‌پژوهی ادبی، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۹۸.
- «رساله جغرافیایی شهرستان‌های ایرانشهر، متنی به زبان فارسی میانه»، دومین همایش ملی جغرافیای تاریخی، تهران، پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۸.
- «بازیابی پیشینه ترانه‌های محلی و شعر شفاهی امروز در ایران باستان»، پنجمین همایش ملی نگاهی نو به زبان و ادب عامه، گرگان، دانشگاه گلستان، ۱۳۹۹.
- «بازتاب اندرزهای فارسی میانه در آموزه‌های مثنوی معنوی»، چهارمین همایش بین‌المللی یگانگی و بیگانگی در اندیشه عرفانی مولانا، اردبیل، دانشگاه محقق اردبیلی، ۱۴۰۰.
- «تاریخ بیهقی در جهان ایران‌شناسی»، یازدهمین همایش ملی بزرگداشت ابوالفضل بیهقی، سبزوار، دانشگاه حکیم سبزواری، آبان ۱۴۰۰.
- «فرهنگ‌نویسی برای زبان‌های ایرانی میانه: فرهنگ کتیبه‌های اشکانی»، چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی، تهران، ۱۴۰۲.
- «گیاهان دارویی در نوشته‌های سغدی و ختنی»، دومین همایش ملی میراث مکتوب تاریخ پزشکی و گیاهان دارویی، سبزوار، دانشگاه حکیم سبزواری، مهرماه ۱۴۰۵.

سایر تالیفات

- معرفی و نقد کتاب «دولت آمیخته، مسیحیان، زردشتیان و فرهنگ سیاسی ایران در پایان دوره ساسانی»، تالیف ریچارد پین، در مجله /یرانشهر/ امروز، ۱۳۹۵، صص ۱۴۱-۱۴۳.
- معرفی و نقد کتاب «بررسی آیات منتخب از انجیل سغدی مسیحی (متن E5)»، تالیف کیارا برتتی، در مجله /یرانشهر/ امروز، سال اول، شماره سوم، شهریور-مهر ۱۳۹۵، صص ۱۴۷-۱۴۸.
- مقاله «آیین نامه‌نویسی در زبان‌های ایرانی میانه»، تاریخ جامع /یران/، جلد پنجم، مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، تهران، ۱۳۹۴، صص. ۶۲۱-۶۳۳.
- ترجمه مقاله «هنر و باستان‌شناسی ساسانی»، نوشته متنو کمپارتی، تاریخ جامع /یران/، جلد دوم، مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، تهران، ۱۳۹۴، صص. ۱۹۳-۲۲۴.
- ترجمه مقاله «دولت‌های یونانی-ایرانی»، نوشته یوزف ویسهوفر، تاریخ جامع /یران/، جلد دوم، مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، تهران، ۱۳۹۴، صص. ۱۶۳-۱۸۷.

- ترجمه مقاله «نامه‌های بلخی دوره ساسانی و هفتالی»، نوشته نیکلاس سیمزویلیامز، رنج و گنج، ارج‌نامه دکتر زهره زرشناس، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ۱۳۹۲، صص ۵۲۳-۵۳۶.
- نقد کتاب کتیبه‌های یونانی/ایران و آسیای مرکزی، ژرژ روژمون، لندن ۲۰۱۲، در مجله علمی پژوهشی پژوهش‌های ایران‌شناسی، سال ۳، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۳۹۲، صص ۱۱۹-۱۲۳.

طرح پژوهشی

- اطلس زبان‌های ایرانی، دستیار طرح، مجری طرح: پرفسور اریک آنونبی در دانشگاه کارلتن کانادا.
- واژه‌نامه کتیبه‌های فارسی میانه اشکانی (پارتی)، مجری طرح: شیما جعفری دهقی اجرا شده در دانشگاه ولایت، ایرانشهر.

سوابق تدریس

- تدریس دروس رشته زبان‌های باستانی از سال ۱۳۹۷ تا کنون در دانشگاه ولایت.
- تدریس دروس تاریخ زبان فارسی، دستور تاریخی، گویش‌شناسی و زبان تخصصی رشته ادبیات فارسی در دانشگاه ولایت.
- تدریس دروس گویش‌شناسی و زبان تخصصی رشته زبان‌شناسی در دانشگاه ولایت.
- تطور زبان فارسی، مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام‌نور، واحد تهران جنوب، نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۴-۹۵ و نیم‌سال اول سال تحصیلی ۹۵-۹۶.
- گویش‌شناسی، مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام‌نور، واحد تهران جنوب، نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۴-۹۵ (دارای گواهی صلاحیت تدریس).
- فارسی‌میانه ۱، مقطع کارشناسی ارشد، رشته فرهنگ و زبان‌های باستانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تهران، نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۱-۹۲.
- فارسی‌میانه ۲ (متون دینی)، مقطع کارشناسی ارشد، رشته زبان‌های باستانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تهران، نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۲-۹۳.
- زبان فارسی میانه ۱، مقطع کارشناسی ارشد، رشته زبان‌های باستانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تهران، نیم‌سال اول سال تحصیلی ۹۲-۹۳.
- زبان سغدی ۱ (متون بودایی)، مقطع کارشناسی ارشد، رشته زبان‌های باستانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تهران، از نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۱-۹۲.
- تاریخ ایران باستان (دوره ساسانیان)، مقطع کارشناسی، رشته تاریخ اسلام، دانشگاه مذاهب اسلامی (واحد خاوران)، نیم‌سال اول سال تحصیلی ۹۴-۹۵.
- تاریخ ایران باستان (آغاز تا پایان اشکانیان)، مقطع کارشناسی، رشته تاریخ اسلام، دانشگاه مذاهب اسلامی (واحد خاوران)، نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۳-۹۴.
- اصول و مبانی نظری ترجمه، مقطع کارشناسی، رشته مترجمی زبان انگلیسی، دانشگاه پیام‌نور مرکز تهران، نیم‌سال اول سال تحصیلی ۸۹-۹۰.
- بیان شفاهی داستان ۱ و ۲، مقطع کارشناسی، رشته مترجمی زبان انگلیسی، دانشگاه پیام‌نور مرکز تهران، نیم‌سال اول سال تحصیلی ۸۹-۹۰.
- زبان تخصصی ۲، مقطع کارشناسی، رشته تاریخ اسلام، دانشگاه مذاهب اسلامی (واحد خاوران)، نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۴-۹۵.

- زبان عمومی، مقطع کارشناسی، رشته بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران، نیم‌سال اول سال تحصیلی ۹۱-۹۲.
- زبان مقدماتی ۲۱ و زبان عمومی، مقطع کارشناسی، رشته‌های پرستاری و مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران، از نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۱۳۸۹-۹۰ تا ۱۳۹۵.
- زبان مقدماتی ۲۱ و زبان عمومی، مقطع کارشناسی، رشته‌های گفتار درمانی، شنوایی‌سنجی، کاردرمانی، اعضای مصنوعی دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران، از نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۱۳۸۹-۹۰ تا ۱۳۹۵.
- زبان مقدماتی ۲۱، مقطع کارشناسی، رشته‌های دستیاری اتاق عمل و علوم آزمایشگاهی نیم‌سال اول سال تحصیلی ۹۰-۹۱، دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران (دانشگاه ایران سابق).

راهنمایی پایان‌نامه کارشناسی ارشد

- تحلیل شخصیت ایزدبانو/ناهیتا بر اساس نوشته‌های ایرانی باستان و میانه، پریا راهی، ۱۳۹۸، دانشگاه ولایت.
- توصیف و بررسی ساخت واژه و نحو در گویش بهمدینان کرمان، آرمیتا فرهنگمند، ۱۳۹۸، دانشگاه ولایت.
- بررسی و توصیف زبان‌شناختی گویش طبس، فاطمه غریب‌زاده، ۱۳۹۹، دانشگاه ولایت.
- نمود برخی از جلوه‌های آداب و رسوم ایران باستان در سیستان کنونی، ۱۳۹۹، دانشگاه ولایت.
- فرهنگ واژه‌های طارقی، سمیه قنبری، ۱۳۹۹، دانشگاه ولایت.
- ساخت فعل مرکب و عبارت فعلی در نوشته‌های فارسی میانه (اندرز مهرسپندان، کارنامه اردشیر بابکان و روایت پهلوی)، سمیرا نرماشیری، ۱۴۰۰، دانشگاه ولایت.
- بررسی انتقادی فرهنگ های زبان فارسی میانه (پهلوی)، عبدالمجید سپاهیان، ۱۴۰۲، دانشگاه ولایت.
- سنجش داستان سیاوش در شاهنامه با دو روایت سغدی و ختنی، ۱۴۰۲، دانشگاه ولایت.

داوری مقالات علمی - پژوهشی و کتاب

- داوری مقالات علمی پژوهشی، مجله زبان‌شناسی و گویش‌های ایرانی، دانشگاه شیراز.
- داوری مقالات علمی پژوهشی، مجله زبان‌شناخت، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- داوری مقالات علمی پژوهشی، مجله نامه فرهنگستان، فرهنگستان زبان و ادب فارسی.
- داور مجله The Journal of the Royal Asiatic Society (JRAS).
- داور کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۴.
- داوری کتاب‌های دانشگاهی.

سوابق اجرایی

- معاون پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی از مهرماه ۱۴۰۴ تا اردیبهشت ۱۴۰۵
- عضو حقیقی هیات اجرایی جذب دانشگاه ولایت از سال ۱۴۰۱ تا کنون.
- عضو حقیقی شورای پژوهشی دانشگاه ولایت از سال ۱۳۹۷ تا کنون.
- مدیر مسئول و عضو هیات تحریریه دوفصلنامه پژوهش‌های زبانی و ادبیات کاربردی دانشگاه ولایت از سال ۱۳۹۹ تا کنون.
- مدیر مسئول و عضو هیات تحریریه فصلنامه دوزبانۀ زبان و کتیبه، از سال ۱۳۹۵ تا کنون.
- معاون بخش ایران‌شناسی و زبان‌شناسی مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی از سال ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶.

- همکار در بخش تهیه سرفصل دروس رشته زبان‌شناسی، مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام‌نور مرکز تهران (جنوب)، ۱۳۹۵.
- دبیر اجرایی همایش آرمان ایران، به مناسبت بزرگداشت گراردو نیولی، ایران‌شناس ایتالیایی، اسفندماه ۱۳۹۵.
- دبیر اجرایی دومین همایش بین‌المللی زبان‌ها و گویش‌های ایرانی، گذشته و حال، ۱۳۹۳.
- دبیر اجرایی سومین همایش بین‌المللی زبان‌ها و گویش‌های ایرانی، گذشته و حال، ۱۳۹۵.
- ویراستار علمی و فنی *تاریخ جامع ایران* بخش پیش از اسلام (جلد یک تا پنج)، مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی، از اردیبهشت ماه ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶.
- مترجم شفاهی در اجلاس بین‌المللی اساتید دانشگاه‌های جهان اسلام و بیداری اسلامی، تهران، ۱۳۹۱.

عضویت در انجمن‌های علمی

- عضو انجمن ترویج زبان و ادبیات فارسی.
- عضو انجمن ایران‌شناسی دانشگاه تهران.
- عضو انجمن زبان‌شناسی ایران.
- عضو انجمن ایران‌پژوهی.
- عضو انجمن ایران‌شناسی اروپا.

سوابق فرهنگی

- عضویت در بسیج اساتید.
- حضور فعال در مراسم‌های ملی (راهپیمایی‌ها) و مذهبی (نماز، برنامه‌های عزاداری و ...).
- ناقد در بیست و دومین کرسی ترویجی با عنوان زبان اشاعه اسلام در آغاز نفوذ به ایران (ارائه دهنده: دکتر موسی محمودزهی؛ ناقد دکتر شیماء جعفری دهقی؛ ناقد: دکتر عبدالله صفرزایی).
- شرکت در کارگاه‌های ضیافت اندیشه استادان در دانشگاه ولایت از سال ۱۳۹۷ تا کنون.